

UCHWAŁA NR XXXVI/268/2021

RADY GMINY KRASNE

z dnia 11 marca 2021r.

w sprawie wyrażenia opinii w przedmiocie wyłączenia sołectwa Malawa z gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa

Na podstawie art. 4b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.)

Rada Gminy Krasne

uchwała, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Krasne, biorąc pod uwagę stanowisko mieszkańców, opiniuje negatywnie zmianę granic miasta Rzeszowa polegającą na odłączeniu sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączeniu go do miasta Rzeszowa, stosownie do uchwały nr XL/832/2020 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie zmiany granic Miasta Rzeszowa.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W odpowiedzi na wniosek znak: ORA – O.0110.43.2020 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 17 grudnia 2020 roku (doręczony do Urzędu Gminy Krasne w dniu 18 grudnia 2020 roku) o wyrażenie opinii w przedmiocie wyłączenia sołectwa Malawa z gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa, stosownie do dyspozycji art. 4b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), Rada Gminy Krasne **negatywnie** zaopiniowała propozycję odłączenia sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa.

Rada Gminy Krasne po raz kolejny opiniuje wniosek władz Rzeszowa w sprawie zmiany granic gmin przez odłączenie sołectwa Malawa z gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa, pomimo, że mieszkańcy już jedenastokrotnie (łącznie ze stanowiskiem wyrażonym w referendum gminnym) opowiedzieli się negatywnie w sprawie zmian terytorialnych kosztem terytorium gminy Krasne. Rada Miasta Rzeszowa rokrocznie ponawia przedmiotowy wniosek, pomimo niezmiennego w tej kwestii, negatywnego stanowiska Rady Gminy Krasne, negatywnych opinii Wojewody Podkarpackiego oraz negatywnych decyzji Rady Ministrów.

Odwołać należy się w szczególności do opinii Wojewody Podkarpackiego z dnia 24 kwietnia 2020 roku, w której negatywną ocenę wniosku w zakresie wyłączenia sołectwa Malawa, uzasadniano negatywnymi skutkami finansowymi, związanymi z możliwością osłabienia zdolności samorządów lokalnych do realizacji zadań publicznych oraz inwestycyjnych.

Ponadto wniosek Rady Miasta Rzeszowa stoi także w sprzeczności z własną uchwałą Rady (nr II/20/2018 z dnia 4 grudnia 2018 roku w sprawie uchylecia uchwały Rady Miasta Rzeszowa oraz wyrażenia opinii w przedmiocie połączenia Miasta Rzeszowa z Gminą Krasne), w uzasadnieniu której argumentowano, że zmiany terytorialne powinny zostać odłożone w czasie i winny nastąpić po zakończeniu obecnej kadencji rad gmin. Wbrew jednak uzasadnieniu wskazanej powyżej uchwały i wynikających z niego motywów, Rada Miasta Rzeszowa po raz kolejny podejmuje działania w sprawie zmiany granic Miasta Rzeszowa ingerującą w granice Gminy Krasne.

Niniejsze stanowisko Rady Gminy Krasne oparte jest na wynikach konsultacji przeprowadzonych z mieszkańcami gminy Krasne/sołectwa Malawa w 2010 roku, w 2013 roku, w 2014 roku, w 2015 roku, w przedmiocie zamiaru odłączenia sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa, a także na stanowisku mieszkańców sołectwa wyrażonym w wiążącym referendum gminnym, które odbyło się w dniu 23 października 2016 roku.

Rada Gminy podtrzymuje stanowisko, że możliwe jest uwzględnienie w nowym postępowaniu (wobec bezskuteczności poprzedniego postępowania w sprawie zmiany granic) wyników konsultacji przeprowadzonych uprzednio, przy tożsamości merytorycznej wniosku

radę gminy oraz niezmiennych uwarunkowaniach faktycznych (społeczno-gospodarczych) i prawnych wnioskowanej zmiany. Powyższego nie wykluczył Trybunał Konstytucyjny.

W uzasadnieniu wyroku z 8 kwietnia 2009 r., sygn. K 37/06 (OTK ZU nr 4/A/2009, poz. 47) Trybunał stwierdził, że stanowisko wspólnoty lokalnej, zwłaszcza w postępowaniu wszczynanym na wniosek zainteresowanej gminy, ma znaczenie nie tylko polityczne, ale i prawne, bowiem stanowią ocenę działania organów ich "własnych" gmin, ale także stosunek do spornego terytorium. Natomiast brak jest regulacji, która jednoznacznie przewidywałaby, że konsultacje z mieszkańcami „winny być każdorazowo przeprowadzane po złożeniu nowego wniosku rady gminy o zmianę granic, czy też - w warunkach tożsamości wniosku i uwarunkowań faktycznych - możliwe jest uznanie za przeprowadzone konsultacji, które odbyły się w poprzednim postępowaniu” (uzasadnienie orzeczenia z 5 listopada 2009 r., sygn. S 6/09, OTK-A 2009/10/153). Zatem uznać należy, że przy zaistnieniu wskazanych powyżej warunków, przepisy nie wymagają przeprowadzania odrębnych konsultacji z mieszkańcami w nowym postępowaniu w sprawie zmian terytorialnych.

Opiniowany wniosek, podobnie, jak pięć tożsamyh wniosków opiniowanych w latach poprzednich, dotyczy odłączenia sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa, gdzie mieszkańcy we wszystkich przypadkach, w zdecydowanej większości, głosowali przeciw proponowanym zmianom. W okresie pomiędzy wyrażeniem poprzednich opinii, a podjęciem niniejszej uchwały nie doszło do żadnych zmian w uwarunkowaniach faktycznych, społeczno – gospodarczych, które mogłyby prowadzić do zmiany stanowiska mieszkańców Malawy.

Co istotne w październiku 2016 roku w wiążącym gminnym referendum mieszkańcy sołectwa opowiedzieli się przeciwko odłączeniu sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączenia go do miasta Rzeszowa. Zgodnie z protokołem z dnia 24 października 2016 roku Gminnej Komisji do spraw referendum w Krasnem w sprawie ustalenia wyników referendum gminnego w sprawie dobrowolnego połączenia Gminy Krasne z Miastem Rzeszów oraz przyłączenia sołectwa Malawy do Rzeszowa - ustalono, że mieszkańcy Malawy opowiedzieli się przeciwko odłączeniu sołectwa z gminy Krasne i włączeniu go do miasta Rzeszowa (za głosowało 480, przeciw 973) (przy pytaniu: *Czy jesteś za przyłączeniem sołectwa Malawy do Rzeszowa?*).

W tym okresie nie doszło także do zmian prawnych.

Dodatkowym argumentem przemawiającym za oparciem niniejszej opinii na wynikach konsultacji przeprowadzonych uprzednio – ostatnio w styczniu 2016 roku oraz wynikach referendum jest kwestia kosztów, jakie muszą być wydatkowane z budżetu gminy Krasne na przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami, w kolejnych latach (rokrocznie od 2005 roku), w których władze Rzeszowa ponawiały wnioski o zmiany terytorialne kosztem gminy Krasne.

W drugiej połowie 2020 roku w MSWiA odbyło się spotkanie z wiceministrem MSWiA Pawłem Szefernakerem i władzami Gminy Miasta Rzeszów, Gminy Krasne oraz Wojewodą Podkarpacką, Wiceministrem Sprawiedliwości, a także przedstawicielem Senatu. Na spotkaniu tym ustalono, że nie będzie możliwe przyłączanie pojedynczych sołectw i osłabianie gmin. Ustalono, że Gmina Miasto Rzeszów przystąpi pod patronatem Wojewody Podkarpackiego do rozmów z Gminą Krasne celem wypracowania ewentualnego zgodnego połączenia obu

samorządów. Miasto Rzeszów nie zainicjowało rozmów w tym temacie lecz podjęło uchwałę mającą na celu włączenie sołectwa Malawa w granice miasta. Gmina Krasne na rzecz Rzeszowa oddała już wcześniej dwa sołectwa – Słocinę i Załęże, co stanowiło 1/3 obszaru i budżetu. Powodowało to zatrzymanie na pewien okres realizację inwestycji. Straty ludnościowe gmina odrobiła w 2019 roku dzięki intensywnym działaniom związanym z budownictwem mieszkaniowym.

Ponadto Prezydent Miasta w lutym 2021r. zrezygnował z pełnionej funkcji co stawia pod znakiem zapytania czy taką wizję rozwoju miasta będzie miał nowy władca stolicy województwa.

Gmina Krasne w ostatnim okresie tj . od 2019 roku poniosła znaczące dla budżetu gminy wydatki na inwestycje w miejscowości Malawa, korzystając zarówno z kredytów jak i środków RPROW o łącznej wartości ok. 31 335 000 zł (część w trakcie realizacji). Podobne wydatki gmina ponosiła w latach poprzednich m.in. na budowę pełnowymiarowej hali sportowej.

Za Trybunałem Konstytucyjnym należy wskazać, że w świetle Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego decentralizacja polega na tym, że "istnienie społeczności lokalnych wyposażonych w rzeczywiste uprawnienia stwarza warunki dla zarządzania skutecznego i pozostającego zarazem w bezpośredniej bliskości obywatela". Oba te warunki (skuteczność i bliskość władzy samorządowej) trzeba traktować łącznie (wyrok z dnia 18 lutego 2003 r. sygn. K 24/02, publ. OTK-A 2003/2/11). Warunków tych gmina miasto Rzeszów, po połączeniu z gminą Krasne, nie będzie spełniała. Gmina Krasne natomiast cały czas doskonale się rozwija, podejmując szereg inicjatyw i realizując kosztowne inwestycje, odpowiadające potrzebom mieszkańców.

Dodatkowo Wnioskodawca, pomimo rokrocznie ponawianych wniosków, w żaden sposób nawet nie podejmuje próby wykazania, że zmiana granic spowoduje, iż zadania publiczne przypisane gminom na nowym obszarze będą realizowane skuteczniej. Wniosek dotyczący sołectwa Malawa nie zawiera jednoznacznego uzasadnienia dla konieczności poszerzenia Rzeszowa. Nie przedstawiono także żadnych dowodów na to, że skutkiem niewłączenia sołectwa do miasta będzie zaburzenie rozwoju Rzeszowa. Na te okoliczności zwracano już uwagę w opinii Wojewody Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2016 roku i w opinii z dnia 24 kwietnia 2020 roku, w której negatywnie oceniono odłączenie sołectwa Malawa od gminy Krasne i włączenie go do miasta Rzeszowa.

Wyżej wymienione argumenty na podjęcie niniejszej uchwały Rady Gminy Krasne znalazły również potwierdzenie we wnioskach z dnia 17 października 2018 r. stanowiących podsumowanie prac Rady Naukowej Do Spraw Koncepcji Zmiany Granic Miasta Rzeszowa, powołanej przez Wojewodę Podkarpackiego. Po analizie: dokumentów i materiałów zgromadzonych przez Wojewodę Podkarpackiego, udostępnionych przez Samorząd Województwa Podkarpackiego, Samorząd Powiatu Rzeszowskiego i zainteresowane gminy ościenne - Rada Naukowa ustaliła m.in., że:

- w obowiązujących dokumentach określających politykę przestrzenną i cele rozwojowe Rzeszowa (*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*

miasta Rzeszowa z 2000 r. oraz Strategii rozwoju miasta Rzeszowa do roku 2025) brak jest uzasadnionych potrzeb poszerzania granic miasta oraz wskazania szczegółowych kierunków tego poszerzenia,

- dotychczasowe wnioski (o poszerzenie granic miasta Rzeszowa) nie wskazują konkretnych inwestycji, które miałyby być realizowane na przyłączanych terenach, a które nie mogłyby być realizowane w obecnych granicach miasta lub nie mogłyby być realizowane przez inne samorzady, czy też w porozumieniu samorządów - poza granicami miasta,
- dotychczasowy intensywny rozwój terenów sołectw ościennych Rzeszowa w niektórych przypadkach jest intensywniejszy niż terenów położonych w granicach Rzeszowa,
- zrównoważony rozwój, zarówno miasta Rzeszowa jak i gmin ościennych, powinien być priorytetem w działaniach dotyczących zmian granic gmin dla wszystkich uczestników tego procesu, a skutki wszelkich decyzji winny być rozważane po pogłębionych analizach, opartych m.in. na treści dokumentów, których brak jest sygnalizowany.

Wprawdzie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym stabilność istnienia konkretnych jednostek samorządu terytorialnego w konkretnych granicach nie jest wartością przeważającą nad racjami interesu publicznego, jednak podział terytorialny musi uwzględniać więzi społeczne, gospodarcze lub kulturowe i musi zapewniać jednostkom terytorialnym zdolność wykonywania zadań publicznych (tak między innymi Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 8 kwietnia 2009 r., sygn. K 37/06). Odnosząc się do powyższego wnioskodawca nie przedstawił żadnych argumentów, które przy uwzględnieniu wskazanych powyżej przesłanek, uzasadniałyby tak poważną zmianę w podziale terytorialnym.

Wręcz przeciwnie, zmiana granic doprowadzi do zerwania więzi społecznych łączących mieszkańców obszarów proponowanych do wyłączenia z pozostałymi częściami gminy Krasne, co skutkować będzie także zniszczeniem dorobku materialnego i kulturalnego kształtującego się wśród społeczności lokalnej od lat.

Stworzenie silnego ośrodka o cechach aglomeracji nie musi wiązać się ze zmianami granic jednostek samorządu, poszerzaniem granic miasta, kosztem gmin ościennych, co prowadzi w szczególności do osłabienia struktur lokalnych. Cel ten można osiągnąć także w inny sposób, z poszanowaniem autonomii mniejszych gmin, poprzez współpracę i podjęcie takich działań, których celem będzie zrównoważony rozwój zarówno miasta, jak i gmin sąsiednich. Taka droga przeważa nad forsowanym od lat przez władze miasta Rzeszowa rozwiązaniem, daje bowiem możliwość najprostszego utworzenia aglomeracji, która może pozytywnie oddziaływać na cały region.

W odniesieniu do powyższego przypomnieć należy także stanowisko twórcy Reformy samorządowej **Profesora Jerzego Regulskiego**, który wypowiedział się na temat zmian terytorialnych dla Dziennika Gazeta Prawna (Nr 8 (3901) z 14 stycznia 2015 r.) **stwierdził:** *„Dajmy ludziom spokój. Niech się rządzą na własnym podwórku swoimi lokalnymi sprawami. Oni najlepiej wiedzą, czego im potrzeba. Są mądrzejsi od różnych decydentów. Nie trzeba na*

siłę tworzyć metropolii. Nie można deprecjonować małych gmin, które dobrze sobie radzą. Mają poczucie tożsamości. Nikt nie powinien ich na siłę łączyć czy dzielić. Ważna jest lokalna świadomość. Na tym polega samorząd. Przecież po to był tworzony te 25 lat temu.”